Vlaamse overheid KUNSTEN EN ERFGOED

Kunsten en Erfgoed
Arenbergstraat 9, 1000 Brussel
Tel. 02 553 68 68 - Fax 02 553 69 69
jos.vanrillaer@cjsm.vlaanderen.be

Ontwerpverslag

Datum	30/11/2010
Titel	Europeana Vlaanderen Overlegplatform
Aanwezig	Adeline Beurms (MovE) Jan Braeckman (BIBNet) Stratton Bull (Alamire) Mel Collier (K.U.Leuven) David Coppoolse (VEB) Hilde Coucke (agentschap K&E) Sofie De Caigny (CVAA) Chris De Loof (KMKG) Luc De Ridder (IWT) Ann Deckers (FotoMuseum) Tonia Dhaese (MAS) Barbara Dierickx (PACKED) Pascal Ennaert (VKC) Dieter Suls (MoMu) Jef Malliet (Erfgoedplus.be) Jeroen Poppe (FARO) Inge Roosens (VIOE) Toon Toelen (CAG) Wouter Van Den Driessche (agentschap SCW) Hans van der Linden (agentschap K&E) Rony Vissers (PACKED) Jeroen Walterus (FARO) Ruth Van Dyck (AMSAB-ISG)
afwezig met kennisgeving	Jurgen Boel (dept CJSM) Carolien Coenen (dept CJSM) Jan Cuypers (ARGOS) Gertjan Debie (Resonant) Timothy Naessens (Lukasweb) Sofie Taes (Alamire Foundation) Kurt Van Damme (Ruit) Véronique van de Kerckhof (Rubenianum) Philippe Van Meerbeeck (VRT) Inge Van Nieuwerburgh (Universiteitsbibliotheek Gent) Greet Vanderhaegen (Huis van Alijn) Bruno Vermeeren (VVBAD)

	Lien Verwaeren (kabinet minister van Cultuur)
Verslaggever	Hans van der Linden

1. Europeana: een stand van zaken

Europeana bevindt zich nu in de tweede fase. Tijdens de eerste fase (van 2006 tot 2008) startte het project onder de benaming 'European Digital Library' op en werd er een *proof of concept* opgeleverd. Dit prototype werd in november 2008 gepresenteerd.
Het centrale project Europeana v.1 coördineert de tweede fase die vanaf juni 2011 over zal gaan in de volgende fase (aangestuurd door Europeana v.2). Vanaf 2013-2014 belandt Europeana in de operationele fase.

Waar bevindt Europeana zich op dit moment? Medio 2011 werd de zogenaamde Rijn-release gelanceerd, wat op het einde van Europeana v.1 gevolgd zal worden door de Donau-release. Er vinden nog veel technische werkzaamheden plaats maar momenteel wordt er ook veel aandacht besteed aan de harmonisatie van metadata, aggregatie, ea.

Europeana bevat nu 14 miljoen objecten, afkomstig uit 27 landen maar de verdeling is niet evenredig. Frankrijk en Duitsland zijn koplopers in de aanlevering van data. Europeana wil deze verschillen minimaliseren door (1) meer types van content aan te trekken die nog niet zo goed vertegenwoordigd zijn, zoals audiovisueel materiaal en door (2) de verschillende landen beter te vertegenwoordigen. Hiervoor ligt de nadruk op de landen die minder dan 1% van materiaal in Europeana aanleveren (de zogenaamde *tier 1* landen).

Op 29 november vond er in Luxemburg een strategische briefing plaats waar het belang van het toekomstige businessplan onderstreept werd. Daarbij zijn twee aspecten belangrijk: Hoe kan de toekomstige financiering van het Europeana Bureau gegarandeerd worden? De operationele werkingskost wordt op 5 miljoen euro per jaar geraamd, dit bedrag moet gevonden worden. Anderzijds buigt het businessplan zich over de vraag hoe de duurzame aanlevering van inhoud uit de lidstaten gegarandeerd kan worden? In verschillende landen gebeurt dit immers op een andere manier. Ook in Vlaanderen is het nog niet duidelijk hoe dit duurzaam zal gebeuren.

De Europese Commissie zal voor de centrale financiering vanaf 2014 een oplossing voorzien. Voor de voorafgaande periode (2011-2013) is er echter nog een financieel hiaat van 1,2 miljoen euro. Tijdens de bijeenkomst in Luxemburg werden er door vele landen een engagement uitgesproken (België (de Franstalige Gemeenschap) zegde ondermeer 35.000 euro toe) waardoor het nog te zoeken bedrag verminderde tot net onder één miljoen euro.

Op de bijeenkomst in Luxemburg presenteerde Europeana eveneens een strategisch plan. Aan de hand van workshops werden de belangrijkste belanghebbenden voor Europeana ondervraagd, namelijk de content providers, de gebruikers, de beleidsmakers en de markt. Op basis van de bevindingen die hieruit naar voor kwamen, heeft Europeana vier strategische lijnen uitgezet:

- Aggregatie
  Europeana wil de open betrouwbare bron zijn voor digitaal cultureel materiaal in Europa. Hiervoor moet er op technisch vlak prioritair ingezet worden op ondermeer linked open data, dataverrijking, meertaligheid en persistent identifiers.

- Facilitatie
  Europeana stimuleert kennisdeling (oa. via de CCPA), organiseert workshops en trainingen (over rechten (oa. de *data provider agreements*), businessmodellering, …) en sensibiliseert (Het Public Domain Charter zet bijvoorbeeld aan tot reflectie en discussie).…). Daarnaast ontwikkelt EuropeanaLabs een open broncode.

- Distributie
  Naast de portaalsite moet Europeana vooral daar aanwezig zijn waar de gebruiker is. Hiervoor werd een API ontwikkeld om de data op andere platforms te hergebruiken. Europeana wil ook inzetten op (hergebruik van data in) educatie, … .

- Engageren van de (eind)gebruiker
  Europeana wil een dialoog aangaan met de eindgebruiker en toevoeging van *user generated data* stimuleren. Er wordt ondermeer op sociale netwerken ingezet en men wil vooral de nadruk leggen op jongeren.

Met deze vier strategische lijnen worden de toekomstige uitgaven verbonden. De voorziene kost voor aggregatiekost vermindert door het stroomlijnen van acties.

De strategische briefing te Luxemburg werd afgesloten met een brainstormsessie. Enkele gelanceerde ideeën kunnen ook op Vlaams niveau van toepassing kunnen zijn. Wat er via subsidies gedigitaliseerd wordt, zou via Europeana beschikbaar gemaakt moeten worden. Hierbij zou ook de centrale gedachte van het Public Domain Charter toegepast moeten worden. Materiaal dat zich analoog in het publieke domein bevindt dit ook digitaal moet zijn. Digitalisering mag dus geen extra rechten in het leven roepen.

2. Council of Content Providers and Aggregators

De Council of Content Providers is een pan-Europees forum dat instellingen en aggregatoren bijeenbrengt en bijgevolg musea, bibliotheken, archieven en de audiovisuele sector in Europa vertegenwoordigt. De CCPA wil een brug slaan tussen de gemeenschap van content providers, aggregatoren en de Europeana Stichting. De CCPA is een manier om niet *top down* over Europeana te communiceren maar om de *community* zelf te betrekken en hen aan het woord te laten.

Tijdens de plenaire bijeenkomst van de CCPA op 13 oktober werden er vijf werkgroepen opgericht om enkele belangrijke vraagstukken en problemen nader te bestuderen. Leden van de CCPA kunnen zich aanmelden voor deze werkgroepen. Iedere werkgroep heeft een voorzitter die verantwoordelijk is voor de coördinatie van de werkzaamheden, en een CCPA verkozene om contacten te leggen tussen de CCPA en de Europeana Stichting. Onderstaande werkgroepen hebben de opdracht om documenten op te leveren tegen de volgende plenaire vergadering van de CCPA (oktober 2011).

WG1: User Engagement

Deze werkgroep wil het engagement van de gebruiker in Europeana verhogen. De belangrijkste vraagstelling die deze werkgroep zal behandelen luidt als volgt: Hoe kan Europeana gebruikers engageren zodat niet enkel Europeana, maar ook de content providers (en aggregatoren) hieruit voordeel halen?

Deze vraag werpt twee kwesties op:

- Hoe kan Europeana gebruikers stimuleren om inhoud te verrijken zodat de instellingen (content providers) er voordeel bij hebben?
- En hoe kan Europeana de relatie tussen gebruiker en instelling versterken en hen hierbij ondersteunen om een actieve (virtuele) gebruikersgemeenschap op te zetten?

Deze werkgroep levert een position paper af.

WG2: Financial/Sustainability

De WG2 zal ingaan op de kwestie van de financiële duurzaamheid van aggregatie. Concreet werkt met rond twee belangrijke vragen:

- Wat zijn de kosten voor mijn instelling om bij te dragen aan Europeana?
- Wat is het directe en indirecte economische rendement van mijn investering in (/deelname aan) Europeana?

Om deze vragen te beantwoorden, zullen de huidige en toekomstige leden van de CCPA bevraagd worden. De economische voordelen die een deelname met zich meebrengt worden in kaart gebracht.

Deze werkgroep levert een rapport en aanbevelingen af.

WG3: Ethical

Deze werkgroep wil de bouwstenen aanbieden voor een beleid voor Europeana om om te gaan met inhoud die door bepaalde actoren als ongepast kan worden ervaren. De belangrijkste uitdaging bestaat uit het zoeken naar manieren om deze klachten op te lossen in overeenstemming met het algemene ethische beginsel van de vrijheid van informatie, en dit zonder censuur toe te passen. Om dit te verwezenlijken zal de werkgroep een ethisch kader voor Europeana en de belanghebbenden opstellen.

De werkgroep wil een antwoord bieden op volgende vragen:

- Hoe kunnen ethische beginselen worden opgenomen in richtlijnen voor instellingen en gebruikers?
- Als belanghebbenden en/of gebruikers Europeana verzoeken om inhoud te verwijderen, is dan een externe instantie zinvol voor de beoordeling, zodat het Europeana bureau deze beslissing niet moet nemen? En zo ja, hoe zou een dergelijke instantie samengesteld moeten worden?

De werkgroep benadert deze problematiek vanuit alle relevante invalshoeken, in het bijzonder vanuit de inhoud van culturele instellingen of commerciële aanbieders, alsook vanuit de inhoud geplaatst door de gebruikers (*user generated content*).

Deze werkgroep levert een position paper af.

WG4: Technical

Deze werkgroep heeft tot doel de technische belemmeringen op te heffen die deelname aan en bijdrage tot Europeana verhinderen. De nadruk zal liggen op *case studies* voor de mapping van metadata (ESE), op goede praktijken in verband met persistent identifiers en op het technische proces van hergebruik van Europeana gegevens.

Deze werkgroep levert richtlijnen af en stemt af met Europeana v.1 (werkpakket 3)

WG5: Legal
Deze werkgroep wil de juridische aspecten die deelname aan (en bijdrage tot) Europeana belemmeren in kaart brengen en oplossingen aanbieden om deze barrières te overbruggen . De werkgroep gaat in op mechanismen om op een eenvoudige en praktische manier rechten te klaren, op ondersteuning voor Open Access, op Creative Commons en op het Publieke Domein. Er wordt eveneens aandacht besteed aan de voorwaarden die gelden voor de levering en aggregatie van metadata voor Europeana.
Deze werkgroep levert een position paper af en stemt af met Europeana v.1 (werkpakket 1.2) en EuropeanaConnect.

http://group.europeana.eu/web/europeana-foundation/content-council
http://group.europeana.eu/web/europeana-foundation/workinggroup

3. 'Digital libraries' binnen het CIP ICT PSP programma

Situering Digital Libraries
Digital Libraries kadert binnen het Competitiveness and Innovation framework programme (er zijn meerdere frameworkprogramma's). Het is een framework voor innovatie, en loopt van 2007 tot 2013. Het programma wordt beheerd door Europese Commissie, DG Enterprise.

CIP bestaat uit drie deelprogramma's: EIP (Entrepreneurship & Innovation Programme), IEE (Intelligent Energy Europe) en ICT PSP (730 miljoen euro).

PSP staat voor 'policy support programme'. De Europese Commissie heeft een beleid voor ICT uitgestippeld, dat dit programma ondersteunt. De Europese Commissie wil hiermee de verdere verspreiding en het goed gebruik van innovatieve ICT-gebaseerde oplossingen stimuleren. Het programma ondersteunt dus geen onderzoek maar wil onderzoeksresultaten toe laten passen. Het is bijgevolg complementair aan het meer onderzoeksmatige zevende kaderprogramma. Dit doet de Europese Commissie via pilootacties, via thematische netwerken en door de focus te leggen op *public interest*. ICT kan immers een belangrijke verbetering betekenen voor de kwaliteit en de efficiëntie van diensten.

Jaarlijks worden er werkprogramma's opgesteld aan de hand van de vragen die de Europese Commissie beantwoord wil zien. Dit uit zich in bepaalde thema's (vb. 'Digital Libraries') die op zich weer door objectieven verder ingevuld worden. Deze objectieven worden ondersteund door (1) *call for proposals* (je moet op de vraag van de EC antwoorden in het proposal (via Pilot A of pilot B en best practice networks)) en (2) *call for tenders or grants* (zaken die je bestelt, dit is in deze context minder relevant).

De oproep voor 2010 -de vierde oproep van het CIP ICT PSP programma- bestond uit zes thema's waarvan er 30 miljoen voorzien werd door het thema 'Digital Libraries'.

Het werkprogramma definieerde voor dit thema volgende objectieven:
2.1. coordinating Europeana
2.2. enhancing/aggregating content in Europeana
2.3. digitising content for Europeana

2.4. access to European Rights Information / Registry of Orphan Works
2.5. open access to scientific information
2.6. statistics on cultural heritage digitisation activities

De ingediende projectvoorstellen worden door experts geëvalueerd aan de hand van voor dat objectief specifieke criteria. In 2010 ontving de Europese Commissie 43 proposals waarvan 19% een score had die lager dan de drempel (*treshold*) was. 9 projecten (=21%) werden weerhouden voor de onderhandelingsfase. De voorziene 30 miljoen gaat naar deze 9 projecten (via mechanismen zoals best practice networks, pilot B-projecten, thematic networks, … die een eigen financiële verdeling dicteren) , en er wordt een reservelijst aangelegd. Deze lijst wordt aangesproken als de onderhandelingen mank lopen.

Dertig procent van de ingediende proposals maken geen kans omdat ze geen antwoord bieden op wat de commissie vraagt.

Belgische deelname

	aantal ingediende projecten	met Belgische deelname	Aantal weerhouden projecten (incl. reservelijst)	met Belgische deelname
2009	47	16	10/2	7/1
2010	43	24	9/3	5/2

Het werkprogramma voor 2011 is verbonden aan het Europese beleid dat in de Digital Agenda for Europe beschreven is.

Werkprogramma 2011
Het CIP ICT PSP programma wordt in 2011 tot vijf thema's beperkt. Er gaat 38 miljoen euro naar het thema 'Digital Content'. Dit thema wordt door volgende objectieven ingevuld (dit is een indicatie, het officiële programma wordt in januari 2011 door de Europese Commissie voorgesteld):

- Aggregating content for Europeana
- Digitising content for Europeana
- Raising awareness of Europeana and promoting its use
- eLearning

Er wordt verwacht dat de call loopt van januari tot juni 2011 en dat de evaluatie tijdens de maanden juni/juli zal gebeuren. Er zal een algemene infodag (over het CIP ICT PSP-programma) te Brussel en een specifieke (over het thema 'Digital Content') te Luxemburg georganiseerd worden.

Het IWT is het nationaal contactpunt voor het CIP ICT-PSP programma. Voor het nalezen van proposals, tips en training kan men terecht bij Luc De Ridder (LRD@iwt.be). In april en november 2011 worden er trainingen voorzien voor het schrijven van Europese dossiers.

http://ec.europa.eu/ict_psp
www.europrogs.be

4. **Voorstelling nieuwe CIP ICT-PSP projecten** (aanvang 2011)

- **Digitising Contemporary Art**

Digitising Contemporary Art (DCA) is een digitaliseringsproject voor hedendaagse kunst, waarbij een brede definitie gehanteerd wordt. Het gaat over kunst aangemaakt na 1945. Onder digitalisering wordt de aanmaak verstaan van digitale reproducties op hoge kwaliteit van kunstwerken en contextuele documenten. In het project zijn ook 'masterpieces' van gekende artiesten uit meerdere Europese landen opgenomen.

Het projectconsortium van DCA bevat 25 partners (er vielen er twee af). 21 partners leveren inhoud, 3 zijn technische partners (IBBT-MMLab, Ubitech en NTUA) en 1 coördinator (PACKED vzw). Het consortium bevat zowel publieke instellingen (vb. musea) als private ondernemingen (Ars Electronica, …).

De technische partners hebben de taak de content partners te ondersteunen bij metadata mapping, verrijking, aggregatie en ingestie. Deze partners hebben ook ervaring in projecten mbt digitalisering van cultureel erfgoed.

Onder de contentpartners bevinden zich nationale musea voor hedendaagse kunst, nationale musea voor schone kunsten met collectie hedendaagse kunst, musea verbonden aan stad/regio met groeiende internationale reputatie, kleine collectiebeherende instellingen met de belangrijkste mediakunstcollectie in hun land en mediakunstenfestivals. De twee partners die sinds het indienen afvielen zijn kunstenaarsinitiatieven.

In DCA zijn volgende Belgische partners betrokken: argos, MuZee, MAC (Grand-Hornu), het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten van België (KMSKB), IBBT-MMLab en PACKED. De internationale partners komen uit Duitsland, Griekenland, IJsland, Kroatië, Letland, Nederland, Polen, Portugal, Oostenrijk, Slovenië en Spanje. Hierdoor zijn er 10 EU-lidstaten en 2 ICT PSP geassocieerde landen (IJsland en Kroatië) in het consortium vertegenwoordigd.
Tien contentpartners zijn gevestigd in *tier 1* landen (=landen die minder dan 1% aan Europeana bijdragen), zeven in *tier 2* landen (tussen 1 en 5%) en vier uit *tier 3* landen (meer dan 5%).

DCA is gebaseerd op reeds bestaande oplossingen.
- metadatastandaarden (spectrum, museumDAT, CDWA, …)
- bestaande technologie voor digitalisering en aggregatie
- gebruik van resultaten uit andere Europese projecten

DCA heeft als doel:
- Een betere toegang te bieden tot hedendaagse kunst en een beter begrip te creëren van de waarde van hedendaagse kunst binnen het Europese cultuurpatrimonium.
- Digitaliseren én online toegankelijk maken van hedendaagse kunst. Er wordt eveneens een framework voorzien voor langetermijn bewaring van de gedigitaliseerde content.

Daarnaast wordt ook de disseminatie van kennis en expertise naar andere hedendaagse kunstinstellingen voorzien.

DCA zal 26.921 kunstwerken en 1.857 contextuele documenten aan Europeana bijdragen. Het zal eveneens mogelijk zijn om meer dan één reproductie/item per object aan te leveren. Wat wordt er aangeleverd? Metadata, thumbnails en een link naar reproducties van hoge kwaliteit. Ook de ingestie van bijkomende, reeds digitale content in Europeana is mogelijk.

Contextuele documenten zijn belangrijk:
- Ze dragen bij tot een beter begrip van hedendaagse kunst als een vorm van cultureel erfgoed.
- Voor sommige kunstwerken is de documentatie het enige dat gemakkelijk kan worden gepreserveerd en toegankelijk worden gemaakt (bv. videoregistratie van een performance).
- Het onderscheid tussen kunstwerk zelf en contextuele documenten is niet altijd duidelijk.

Voor de aan Europeana te leveren content moeten de rechten geklaard zijn. De Europese subsidie mag niet gebruikt worden om licentiekosten te betalen. DCA wil deze problematiek behandelen door overeenkomsten te formaliseren, overeenkomsten rechtstreeks met de kunstenaar te treffen en prijsoffertes bij collectieve beheersovereenkomsten op te vragen.

DCA heeft een doorlooptijd van 30 maanden. De voorziene startdatum is 1 januari 2011, het einde in juni 2013. De kick-off vergadering vindt plaats op 25 en 26 januari 2011.

De contactpersoon is Rony Vissers (rony@packed.be)

- **Linked Heritage** (Rony: 15 min)

PACKED heeft in dit project een partnerrol.

Linked Heritage heeft 3 hoofddoelen:
- Het aanleveren van grote hoeveelheden nieuwe digitale content (uit de publieke en private sector)
- Het verrijken van kwaliteit van inhoud
- Het verbeteren van de vindbaarheid

Tijdens de onderhandelingen met de Europese Commissie bleek dat vooral de eerste doelstelling belangrijk is.

Linked Heritage bouwt verder op het ATHENA-project.
Men wil 3 miljoen objecten aanleveren en diensten van Europeana verbeteren.
Concreet spitst het project zich toe op:
- het gebruik van standaardterminologie
- het wegwerken van het gebrek aan materiaal uit private sector en uit 20ste eeuw
- bewaring en behoud van complexe metadatamodellen binnen EDM

Het projectconsortium bestaat uit belanghebbenden uit twintig Europese landen (+ Israël en Rusland). Partners zijn oa ministeries en uitvoerende overheidsagentschappen, content providers en aggregatoren, toonaangevende onderzoekscentra, … De coördinatie is in handen van het Italiaanse ICCU.

PACKED zal Vlaamse partners betrekken. Voorziene partners zijn het Kasteel van Gaasbeek en de collectie van de Vlaamse Gemeenschap (deel collectie Hugo Debaere).

De Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis (KMKG) is leider van het werkpakket met betrekking tot terminologie. Het Koninklijk Instituut voor Kunstpatrimonium (KIK) is medeleider van het werkpakket in verband met disseminatie.

Linked Heritage heeft een doorlooptijd van 30 maanden. Het is de bedoeling om dit aan te laten sluiten op het ATHENA-project (voorzien einde (en begin): april 2011).

Wil je je met je collectie aansluiten?
Contacteer PACKED
rony@packed.be
barbara@packed.be

Wil je bijdragen aan het onderzoek in verband met terminologie?
c.deloof@kmkg-mrah.be
r.wyns@kmkg-mrah.be

- **Europeana Libraries**

De coördinatie van het project 'Europeana Libraries' is in handen van The European Library (TEL). Belangrijkste consortiumpartners zijn CERL (Consortium of European Research Libraries) en LIBER (Ligue des Bibliothèques européennes de recherche). Daarnaast zijn er eveneens 23 onderzoeksbibliotheken betrokken die inhoud zullen leveren.

Doelstellingen:
- Europeana Libraries wil meer kwaliteitsvolle content bijdragen door een aggregatieplatform voor (onderzoeks)bibliotheken op te zetten.
- Het project wil grootschalige aggregatie en ingestie vanuit bibliotheken beheren.
- Via het ontwikkelen van een unieke workflow wil het project interoperabiliteit en metadata verbeteren.
- Men wil *full tekst*-zoekopdrachten mogelijk maken.
- Europeana Libraries wil eveneens een businessplan ontwikkelen om deze groep tot nog andere onderzoeksbibliotheken uit te breiden. Hiervoor kijkt men initieel naar de ledenbestanden van CERL en LIBER.

Europeana Libraries zal 5.168.453 objecten (pagina's, beelden, boeken/thesissen, film/video, mixed content en artikelen) aan Europeana bijdragen. Hierbij worden de definities zoals Europeana ze hanteert overgenomen, een boek is bijvoorbeeld één object.

Om welke inhoud gaat het?
- Een veelheid van verschillende formaten
- Zowel cultureel erfgoed als onderzoeksmateriaal
- Een brede vertegenwoordiging vanuit Europa
- Nadruk op jongere onderzoekers (recente thesissen)

De projectstructuur:
- Wp1: projectmanagement
- Wp2: modellering van bibliotheeklandschap om duurzaam business- en organisatiemodel te maken
- Wp3: aggregatie
- Wp4: uitbreiding van de aggregatie infrastructuur van TEL
- Wp5: doorzoekbaarheid verbeteren
- Wp6: communicatie en promotie

Zowel de KU Leuven als de universiteitsbibliotheek van Gent participeren in dit project. Leuven levert 10 000 beelden uit de portrettencollectie aan en wordt betrokken bij de businessplanning (taak 2.2: de uitbreiding van het TEL-consortium). De universiteit van Gent richt zich ondermeer op het archief van Ferdinand Van der Haegen (1500 beelden en tekst), 8000 beelden over expo Gent (1913), één miljoen pagina's afkomstig van Google Books en 900 beelden van Piranesi.

Europeana Libraries gaat in januari 2011 van start.

- **Enumerate**

Enumerate is een vervolg op NUMERIC, het project waarmee de Europese Commissie in 2007 een meetmethode wilde ontwikkelen om de kosten en de voortgang van digitalisering in Europa op een eenvormige wijze te meten. België nam deel aan de survey. In het totaal participeerden 788 instellingen aan NUMERIC. De resultaten werden in een Europees rapport gepresenteerd, FARO herwerkte de resultaten ook in rapport dat de situatie voor Vlaanderen beschrijft.

De resultaten van NUMERIC werden geanalyseerd en als advies aan de Member State Expert Group (MSEG) bezorgd. Een Special Interest Group werkte hierop verder. Vervolgens heeft de Europese Commissie binnen het CIP ICT PSP-programma de mogelijkheid van een vervolgtraject gecreëerd. Dit projectvoorstel werd Enumerate gedoopt.

Enumerate wordt als een *thematic network* gefinancierd voor een periode van drie jaar. Omdat het ook voor Vlaanderen relevant is om een goed overzicht te hebben van kosten, … trad FARO toe als partner in dit consortium De informatie die Enumerate oplevert kan geïntegreerd worden in het cijferboek dat FARO samen met het departement CJSM en het agentschap Kunsten en Erfgoed opstelt.

Het hoofddoel van Enumerate bestaat erin om een betrouwbare baseline te ontwikkelen voor statistische data in verband met digitalisering, archivering en online ontsluiting van

digitaal erfgoed. Hiervoor hanteert het project een *top down* benadering. Enumerate wil de beschikbaarheid, de kwaliteit en de accuraatheid van deze data verhogen. Enumerate moet de draaischijf worden die zich in het midden van een heel netwerk bevindt. Hiervoor wil het project een structuur opzetten waarbij er via de MSEG in de lidstaten een nationale coördinatie opgezet worden.

Enumerate zal inzicht bieden op het vlak van de grootte van digitale collecties, de kosten van digitalisering, de kosten die aan digitale preservatie verbonden zijn en over het gebruik van digitaal erfgoed.

Statistieken over digitaal erfgoed zijn belangrijk voor verantwoording (werd het geld goed besteed?), beleidsplanning (zowel op instellingsniveau als op Europees niveau) en benchmarking (hoe doen we het tegenover anderen?).

Het projectconsortium bestaat uit werkpakketleiders: Collections Trust, Digitaal Erfgoed Nederland, Digibis (een Spaanse technische partner) en de Stiftung Preussischer Kulturbesitz (voor disseminatie). Daarnaast zijn er nog vijf netwerkpartners, waaronder FARO.

Werkprogramma:
- Netwerk (nieuwe partners, promotie, …),
- Methodologie
- Harmonisatie (doel: data moet vergelijkbaar zijn tussen de verschillende lidstaten en er moet afgestemd worden met andere initiatieven)
- Normalisatie (Enumerate wil een open platform ontwikkelen)
- Disseminatie (open access, …)

Enumerate heeft een doorlooptijd van drie jaar en gaat op 1 februari 2011 van start.

5. Varia

- **Voorstelling boek 'Businessplanning for digital libraries'**

Mel Collier brengt in het boek ‘Businessplanning for digital libraries’ 21 bijdragen bijeen. Deze bijdragen beschrijven de omgeving en brengen de vele aspecten (technische oplossingen, metadata, auteursrechten, interfaces, …) samen.

Het boek wil de mensen uit praktijk, (cultuur)management en professionals aanspreken.

Het boek is opgebouwd uit (1) kaderhoofdstukken die de context schetsen. Wat betekenen digitale bibliotheken voor erfgoed, onderwijs, …? Daarnaast zijn er (2) praktijkhoofdstukken over e-archiving, problematiek van licenties, e-boeken, repositories, meertaligheid, … en (3) casestudies uit verschillende landen om dit verhaal verder te onderbouwen.

Het boek geeft een definitie van digitale bibliotheek. Digitale bibliotheken moeten de unieke meerwaarde kunnen aantonen. Een willekeurige collectie van digitale objecten is geen bibliotheek, net zomin als het internet dat is. Kan ook volledig virtueel zijn zonder

fysieke plaats. Welke componenten heeft een businessplan? Er wordt op de vele uitdagingen ingegaan zoals financiering en duurzaamheid, de technologie (die zich steeds zo snel ontwikkeld dat systemen altijd achterlopen), het rekruteren van mensen, auteursrechten, … .

- **EuropeanaLocal/ATHENA-conferentie (19/1/2011)**

Op 19 januari 2011 organiseren de Belgische partners in EuropeanaLocal en ATHENA. Deze conferentie is een vervolg op de meer theoretische conferentie die op 16 december 2009 plaatsvond en wil de brug maken tussen theorie en praktijk. Om die reden wordt er concreet ingegaan op het digitaliseringsproces in museale en archivalische context en de relatie tot Europeana. Tijdens de conferentie worden er enkele specifieke cases gepresenteerd, zoals ondermeer de verschillende praktische facetten van het digitaliseringstraject in een museum, de bijzondere zorg voor hiërarchisch gestructureerde data in een archief en een voorbeeld over wat een integrale visie op digitalisering voor een museum kan betekenen.

Tijdens het namiddaggedeelte worden er korte gevalstudies voorgesteld die vanuit een persoonlijke ervaring ingaan op praktische aspecten zoals migratie, aggregatie, semantiek en standaardisatie. Deze gevalstudies vormen het uitgangspunt voor een interactieve paneldiscussie waarbij de dialoog met het publiek aangegaan wordt, waar de problematiek gekaderd wordt en waar er generieke oplossingen voorgesteld worden.

Vooraankondiging